

Stavovi studenata sestrinstva i primaljstva o cijepljenju djece

---

Bočina, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:176:931241>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-26**

Repository / Repozitorij:

Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
SVEUČILIŠTE U SPLITU

[Repository of the University Department for Health Studies, University of Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Podružnica

SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ

SESTRINSTVA

Ivana Bočina

STAVOVI STUDENATA SESTRINSTVA I PRIMALJSTVA O

CIJEPLJENJU DJECE

Završni rad

Split, 2018.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Podružnica

SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ

SESTRINSTVA

Ivana Bočina

STAVOVI STUDENATA SESTRINSTVA I PRIMALJSTVA O

CIJEPLJENJU DJECE /

NURSING AND MIDWIFERY STUDENTS' ATTITUDES

TOWARDS CHILDHOOD VACCINATION

Završni rad / Bachelor's Thesis

Mentor:

Matea Dolić, mag. med. techn.

Split, 2018.

Zahvala

„It always seems impossible until it's done“

- Nelson Mandela

Iskreno i veliko hvala mentorici Matei Dolić, mag.med.techn., na velikoj želji, volji, predanom radu i vodstvu kako tijekom izrade ovog završnog rada, tako i tijekom cijelog studiranja.

Veliku zahvalnost dugujem svojoj obitelji – roditeljima, sestrama i prijateljicama, koji su mi bili velika podrška tokom čitavog školovanja.

Za kraj, posebno hvala Anti A., na potpori, motivaciji i vjeri, posebno u trenucima kad sam i sama odustajala od svega...

Od srca vam hvala!

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
1.1. Provjera kvalitete cijepiva.....	3
1.1.1. Svrha cijepjenja.....	3
1.2. Kalendar cijepjenja.....	5
1.2.1. Kalendar cijepjenja u RH za razdoblje 2016.-2018. g.....	5
1.3. Kontraindikacije za cijepjenje.....	7
1.4. Nuspojave cijepjenja.....	8
1.4.1. Vremenski razmak od cijepjenja do nuspojava.....	9
1.5. Zakonske posljedice odbijanja cijepjenja.....	9
1.5.1. Procedura prilikom odbijanja cijepjenja.....	9
1.6. Stav medicinske struke i medijska percepcija o cijepjenju.....	10
2. CILJ RADA	11
3. ISPITANICI I METODE.....	12
3.1. Uzorak ispitanika.....	12
3.2. Metode ispitivanja.....	12
3.3. Statistička obrada.....	13
4. REZULTATI.....	14
5. RASPRAVA.....	27
6. ZAKLJUČAK.....	30
7. LITERATURA.....	32
8. SAŽETAK.....	34

9. SUMMARY.....	36
10. ŽIVOTOPIS.....	38
Prilog 1.....	39

1. UVOD

Cijepljenje je unošenje antigena u organizam sa svrhom stvaranja protutijela. Antigeni su specifična strana tijela koja izazivaju imunološki odgovor organizma. U cjepivima su antigeni najčešće dijelovi ili cijeli organizmi, mrtvi ili oslabljeni, ili oslabljeni toksini. Protutijela su proizvodi limfocita, obrambenih stanica organizma, koja ciljano uništavaju mikroorganizme. Cijepljenje je najveći medicinski uspjeh 20. stoljeća i njime je spašeno više života nego bilo kojom drugom medicinskom intervencijom. Javnozdravstveni programi masovnog cijepljenja doveli su do kontrole zaraznih bolesti protiv kojih se cijepi (1).

1.1. Provjera kvalitete cjepiva

Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED) nadležna je za odobravanje i provjeru kvalitete svih lijekova (pa i cjepiva) koji se nalaze na hrvatskom tržištu. Osigurava dostupnost cjepiva odgovarajuće kakvoće, djelotvornosti te sigurne primjene (2).

Cjepiva koja se uvedu u upotrebu u Hrvatskoj, kontinuirano se evaluiraju praćenjem epidemiološke situacije i evaluacije provedbe Programa cijepljenja (uključeno i praćenje nuspojava). Kontinuirano se reevaluira odnos koristi i primjene te se, prema potrebi, mijenja program cijepljenja (2).

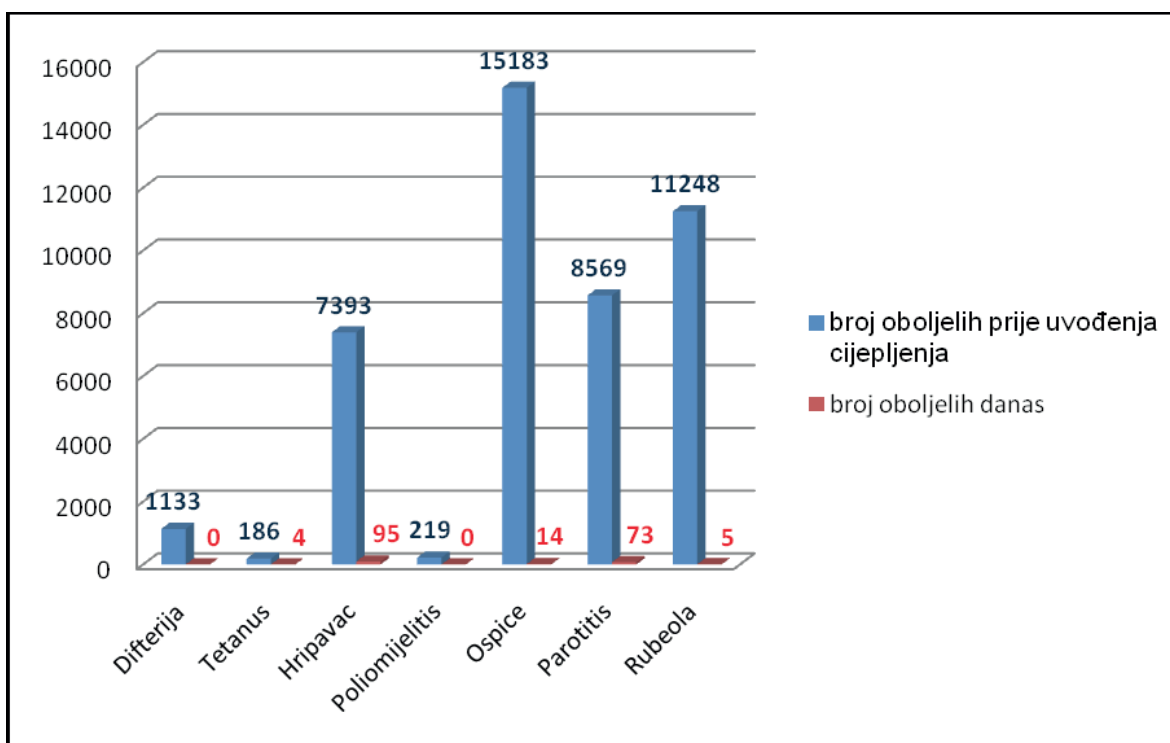
1.1.1 Svrha cijepljenja

Masovnim cijepljenjem i stvaranjem kolektivne imunosti eradicirane (eliminacija bolesti i uzročnika, prekid svake zaraze) su velike boginje u svijetu, a poliomijelitis (dječja paraliza) iz svih zapadnoeuropskih zemalja (3).

U RH je provedbom Programa obveznog cijepljenja postignuta eliminacija difterije (posljednji oboljeli 1974. g.) i poliomijelitisa (posljednji oboljeli 1989. g.).

Od početka kontinuiranog cijepljenja do danas, broj oboljelih od tuberkuloze smanjio se za 94 % , tetanusa za 98 % , morbila i rubeole za > 99 % , mumpsa (zaušnjaka) i pertusisa (hripavac) za 99 % (4).

Redukcija broja oboljelih postignuta je zbog dobre procijepljenosti kroz dugi niz godina (80 – 90 % za primarno cijepljenje). U zadnjih desetak godina, cjepni obuhvat redovito je preko 90 % (Slika 1).

Slika 1. Prosječan godišnji broj oboljelih od bolesti protiv kojih se cijepimo prije i nakon uvođenja cijepljenja (u petogodišnjim razdobljima)

Izvor: Lakić M, Dabelić P. Cijepljenje pitanja i odgovori. Brošura za roditelje. Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko – neretvanske županije. Dubrovnik, 2014.

1.2. Kalendar cijepljenja

Temeljem Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (5,6) i Trogodišnjeg programa obveznog cijepljenja u Hrvatskoj u 2016., 2017. i 2018. g., obavezno je cijepljenje protiv 10 bolesti prema Kalendaru cijepljenja (kalendar obveznog cijepljenja, kalendar kontinuiranog cijepljenja):

- difterije, tetanusa, hripavca, dječje paralize, ospica, zaušnjaka, rubeole, tuberkuloze, hepatitisa B i bolesti izazvanih s *Haemophilus influenzae* tip B (Slika 2).

Prilog 1a

15

KALENDAR CIJEPLJENJA 2016-2018.
tablični pregled

NAVRŠENA DOB CJEPIVO	MJESECI				GODINE		RAZRED OSNOVNE ŠKOLE				GODINE
	0	2	4	6	1	5	I.	VI.	VIII.	19	60
BCG	■										
Hib		■	■	■	■						
Di-Te-Per		■	■	■	■	■					
Polio		■	■	■	■		■		■		
Di-Te							■		■	■	
Mo-Pa-Ru					■		■				
Hepatitis B ¹		■		■			3x				
ANA-TE											■

¹ cijepe se i novorođenčad HBsAg pozitivnih majki odmah po rođenju uz primjenu imunoglobulina prema postekspozicijskoj shemi (NN 103/13)

Slika 2. Kalendar cijepljenja 2016. – 2018. g.

Izvor: Ministarstvo zdravstva RH. Trogodišnji program obveznog cijepljenja za razdoblje od 2016. do 2018. g.

1.2.1. Kalendar cijepljenja u Hrvatskoj za razdoblje 2016. – 2018. g.

Ministarstvo zdravstva krajem 2015. g. donijelo je novi Trogodišnji program obveznog cijepljenja za razdoblje od 2016. do 2018. g. (7):

- novorođenčad;

– BCG vakcinacija

a) ako su rođena u rodilištima cijepit će se BCG cjepivom odmah u rodilištu;

b) ukoliko nisu rođena u rodilištu cijepit će se BCG cjepivom do navršena dva mjeseca starosti;

c) sva djeca koja nisu cijepljena u rodilištu odnosno do dva mjeseca starosti moraju se cijepiti BCG cjepivom do navršene prve godine života.

Novorođenčad HBsAg-pozitivnih majki (sve trudnice se obvezno testiraju):

- hepatitis B imunizacija uz primjenu imunoglobulina, u rodilištu odmah po rođenju (NN 103/13), prema postekspozicijskoj shemi.
- dojenčad;
  - s navršena dva mjeseca života: Kombinirano cjepivo DTaP-IPV-Hib-hepB
  - nakon 2 mjeseca (8 tjedana): Kombinirano cjepivo DTaP-IPV-Hib-hepB
  - nakon 2 mjeseca (8 tjedana): Kombinirano cjepivo DTaP-IPV-Hib-hepB
- 2. godina života;
  - s navršenih 12 mjeseci života OSPICE-ZAUŠNJACI-RUBEOLA (MO-PA-RU)
  - kombinirano cjepivo DTaP-IPV-Hib ili kombinirano cjepivo DTaP-IPV-Hib-hepB (6-12 mjeseci nakon treće doze DTaP-IPV-Hib-hepB)
- 6. godina života;
  - DI-TE-PER acelularno (DTaP) ili dTap
- I. razred osnovne škole;
  - OSPICE – ZAUŠNJACI - RUBEOLA (MO-PA-RU) (ili prilikom upisa) + POLIO (IPV)
- VI. razred osnovne škole;
  - HEPATITIS B: 2 puta s razmakom od mjesec dana i treći puta pet mjeseci nakon druge doze
- VIII. razred osnovne škole;

- DI-TE pro adultis (Td) ili dTap + POLIO (IPV)
- Završni razred srednjih škola;
  - provjera cjepnog statusa i nadoknada propuštenih cijepljenja prema potrebi
- 24 godine starosti;
  - provjera cjepnog statusa i nadoknada propuštenog Td cijepljenja prema potrebi

Cijepljenje je obvezno i (7):

- protiv tetanusa - za ozlijeđene osobe;
- protiv hepatitisa B – za osobe pod povećanim rizikom od zaraze (zdravstveni radnici, i.v. ovisnici);
- protiv bjesnoće – za osobe profesionalno izložene riziku od zaraze i koje su ozlijeđene od bijesne životinje ili životinje na koju se sumnja da je bijesna;
- protiv žute groznice i kolere – za osobe koje putuju u državu u kojoj postoje te bolesti ili u državu koja zahtijeva imunizaciju protiv tih bolesti;
- protiv trbušnog tifusa – za osobe koje žive u zajedničkom kućanstvu s kliconošom trbušnog tifusa, te prema epidemiološkim indikacijama.

1.3. Kontraindikacije za cijepljenje

Kontraindikacije za cijepljenje pojedinca mogu biti opće i posebne. Opće kontraindikacije za cijepljenje su: akutne bolesti i febrilna stanja, preosjetljivost na sastojke cjepiva, teže nepoželjne reakcije pri prethodnoj dozi cjepiva, a za živa ateurirana (oslabljena) virusna cjepiva još i stanje oslabljene imunosti i trudnoća (4).

Posebne kontraindikacije su:

- za BCG – oštećenje staničnog imuniteta zbog HIV infekcije;
- pertusis (hripavac) – evolutivne bolesti središnjeg živčanog sustava (nekontrolirana epilepsija, progresivna encefalopatija).

Kontraindikacije mogu biti trajne ili privremene. Ako postoji privremena kontraindikacija (npr. febrilno stanje), cijepljenje će se obaviti naknadno. U slučaju

trajne kontraindikacije na neku od komponentikombiniranog cjepiva, treba obaviti cijepljenje odgovarajućim pojedinačnim cjepivima (monovakcinama) (4).

1.4. Nuspojave cijepjenja

Kao i svi lijekovi i medicinski pripravci, tako i cjepiva mogu izazvati nuspojave. Neke se javljaju vrlo često (u više od 10 % cijepjene djece), a to su blage nuspojave kratkog trajanja koje rolaze spontano bez posljedica (npr. lokalna reakcija na mjestu pripreme). Druge se nuspojave pojavljuju u rasponu od često do rijetko, također prolaze bez posljedica (npr. osip, povišena temperatura, mučnina, povraćanje, bolovi u mišićima, razdražljivost, nesаница, neutješni plač, febrilne konvulzije) (4).

Vrlo rijetke nuspojave mogu ostaviti trajne posljedice (npr. Guillain-Barré sindrom, postvacciooni poliomijetit), ali se ne može sa sigurnošću potvrditi da je cjepivo stvarni uzrok. Nuspojave se redovito bilježe i prate u svrhu pravodobne intervencije i zaštite zdravlja stanovništva (4).

Tablica 1. Moguće teže nuspojave na cjepiva

Bolest	Moguće teže nuspojave na cjepivo
Ospice	Otok žlijezda na licu ili vratu, febrilne konvulzije, infekcija gornjih dišnih putova, proljev, aseptični meningitis, alergijske reakcije
Zaušnjaci	
Rubeola	
Difterija	Konvulzije, neutješni plač u trajanju dulje od 3 sata, stanje slično šoku (napad mlohavosti i bljedila), temperatura viša od 40,5°C, alergijske reakcije
Tetanus	
Hripavac	
Dječja paraliza	Teško disanje, promuklost, osip, bljedilo, opća slabost, ubrzani rad srca i vrtoglavica, alergijske reakcije
Bolest uzrokovana <i>Haemophilus infl.</i> tipa B	Teško disanje, promuklost, osip, bljedilo, opća slabost, ubrzani rad srca i vrtoglavica, alergijske reakcije
Hepatitis B	Paraliza, meningitis, encefalitis, konvulzije, artritis, alergijske reakcije
Tuberkuloza	Generalizirana infekcija uzrokovana bakterijom iz cjepiva, alergijske reakcije

Izvor: Lakić M, Dabelić P. Cijepljenje pitanja i odgovori. Brošura za roditelje. Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko – neretvanske županije. Dubrovnik, 2014.

1.4.1. Vremenski razmak od cijepljenja do nuspojava

Nuspojave nakon cijepljenja javljaju se u rasponu od 1 dana do 6 tjedana. one najčešće (povišena temperatura, glavobolja, bezvoljnost, lokalna reakcija na mjestu primjene), javljaju se unutar 24 – 48 sati. Temperatura nakon cjepiva MO- PA- RU može se javiti 7 – 12 dana nakon cijepljenja. Alergijske reakcije, koje su vrlo rijetke, mogu se javiti i do nekoliko dana nakon cijepljenja, ali one najopasnije javljaju se odmah – još u ambulanti (4).

1.5. Zakonske posljedice odbijanja cijepljenja

„Kada se obveza mjera zaštite pučanstva od zaraznih bolesti odnosi na maloljetnu osobu, novčanom kaznom u iznosu od 2.000, 00 kn kaznit će se za prekršaj roditelj, odnosno skrbnik, ako ne izvrši obvezu imunizacije protiv bolesti utvrđenih Programom obaveznog cijepljenja djece školske i predškolske dobi“ (5).

1.5.1. Procedura prilikom odbijanja cijepljenja

Od 2013. g., Program obaveznog cijepljenja djece školske i predškolske dobi, u svom sadržaju ima i obrazac „Izjava o odbijanju obaveznog cijepljenja za vlastito dijete/dijete o kojem srbim“ koje služi kao dokaz da dijete nije cijepljeno po želji roditelja/skrbnika (a ne zbog određenih kontraindikacija), a ujedno služi i da se pokrene prekršajna procedura protiv roditelja/skrbnika. Izjava se potpisuje u dva primjerka – jedan se šalje Ministarstvu zdravlja (sanitarnoj službi), a drugi se čuva u zdravstvenom kartonu djeteta (8).

Zbog odredbi Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, Obiteljskog zakona i Zakona o pravobranitelju za djecu, sanitarna služba je dužna po primitku „Izjave“ postupati na način da upućuje prijavu suda za prekršaje i prijavljuje odbijanje cijepljenja pravobraniteljici za djecu i nadležnom Centru za socijalnu skrb (zbog sumnje na zanemarivanje djeteta), koji su također dužni postupati po zakonu (8).

1.6. Stav medicinske struke i medijska percepcija o cijepljenju

Stav medicinske struke vezan za cijepljenje djece je jasan – to je najučinkovitija preventivna metoda u povijesti i treba se provoditi i dalje. Cilj svake države je postići cjepni obuhvat za cjepiva u svom nacionalnom programu od preko 95 % (4,8).

Otkako postoji program cijepljenja u Hrvatskoj, on je obavezan, ali nikada prije nije bilo potrebe za dodatnim mjerama u slučaju necijepljenja, upravo zato što smo uvijek imali dovoljno visok postotak procijepljenosti. Nažalost, posljednjih godina procijepljenost u nekim krajevima je sve niža, a jedan od uzroka takvog „trends“ svakako je medijska percepcija i prezentacija cijepljenja.

Najčešći izvori informacija o cijepljenju u moderno doba, svakako su internet i mediji u kojima se može pronaći dosta korisnih i kvalitetnih informacija, ali nažalost još uvijek prevladavaju negativne informacije, lažna i iskrivljena istraživanja, „narodne medicine“, i sl. što dovodi do sve češćih pokreta protiv cijepljenja djece zbog direktnog povezivanja cjepiva i pojave autoimunih bolesti, autizma i sl.

Sve niža procijepljenost stvara mogućnost epidemijskog javljanja bolesti (npr. u današnje vrijeme – ospice), što može dovesti do ozbiljnih posljedica, ali i smrti (4).

2.CILJ

Glavni cilj ovog istraživanja je:

Utvrđiti stavove studenata sestrinstva i primaljstva u Hrvatskoj o cijepljenju djece.

Hipoteza istraživanja:

Studenti sestrinstva i primaljstva imati će pozitivne stavove prema cijepljenju djece u više od 85 % slučajeva neovisno o mjestu studiranja.

3. ISPITANICI I METODE

3.1. Uzorak

Istraživanje je provedeno na studentima druge i treće godine sestrištva i primaljstva u Republici Hrvatskoj online anketom u lipnju i srpnju 2018. godine. U istraživanju su sudjelovala 193 ispitanika i to 34 studentice primaljstva i 153 studenta sestrištva. Sudjelovanje je bilo potpuno dobrovoljno i anonimno. Kriteriji sudjelovanja su bili da su ispitanici studenti primaljstva ili sestrištva i to 2 ili 3 godine na prostoru Hrvatske. Ispitanici u ovom istraživanju mogu imati sljedeće moguće koristi: osvještavanje stavova ispitanika u svezi s cijepljenjem djece te pružanje povratnih informacija profesorima stručnih predmeta (zdravstvenih njega i primaljskih skrbi kao i klinika) o eventualnoj potrebi dodatne edukacije te o važnosti stvaranju pozitivnih stavova u svezi s cijepljenjem. U ovom istraživanju nisu postojali rizici za ispitanike.

3.2. Metoda istraživanja

Upitnik se sastojao od 19 pitanja (Prilog 1). Četiri pitanja su se odnosila na demografske podatke (spol, godina studiranja, mjesto studiranja i studijski smjer). Petnaest pitanja su se odnosila na stavove studenata prema cijepljenju, a ispitanici su ih označavali na Likertovoj ljestvici s ocjenama od 1 do 5 pri čemu se ocjenom 1 označavalo ni najmanje laganja, a ocjenom 5 se označavalo apolutno slaganje s ponuđenom tvrdnjom. Online upitnik je podijeljen na društvenoj platformi Facebook.com i to na stranicama Alumnija Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija, Hrvatske komore primalja i Inicijativa medicinskih sestara-medicinskih tehničara. Također, upitnik je dijeljen na privatnim profilima te slan putem društvenih aplikacija WhatsApp i Viber.

Podatci su se prikupljali u google dokumentu, a pristup podacima imala je samo studentica i mentorica, a samo provođenje ankete potpuno je anonimno te ni studentica ni mentorica nisu imale uvid u identitet ispitanika.

3.3. Statistička obrada

Prikupljeni podaci iz upitnika uneseni su u Microsoft Excel tablice prema unaprijed pripremljenom kodnom planu. Za obradu je korištena deskriptivna statistika. Za utvrđivanje statističke značajnosti korišten je t-test za male nezavisne uzorke.

4. REZULTATI

U istraživanju je sudjelovalo ukupno 193 ispitanika. Ukupno 94,3 % (N-182) ispitanika su bile žene, dok je muških ispitanika bilo 5,7 % (N-11). Najveći broj ispitanika su sačinjavali studenti studija sestrinstva s udjelom od 82,4 % (N-159), dok su studentice primaljstva zastupljene s udjelom od 17,6 % (N-34). U Tablici 2 prikazani su demografski podatci ispitanika (prikaz po gradovima studiranja, studiju, godinama studiranja i spolu) iz kojih je vidljivo da najviše ispitanika je sudjelovalo sa Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu (29,5 %), zatim sa Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija u Splitu (26,9 %) te s Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci (15 %). Također, izuzetno je važno naglasiti da studij primaljstva postoji samo u Splitu i Rijeci s ispostavom u Bjelovaru te nas ne začuđuje udio ispitanika sa studija primaljstva u odnosu na udio ispitanika sa studija sestrinstva.

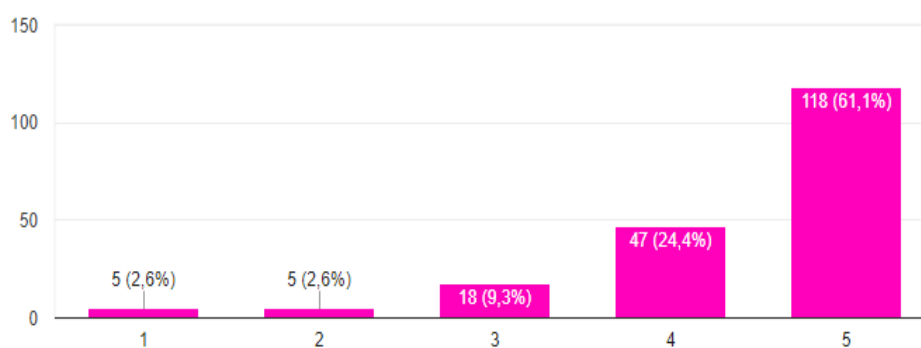
Tablica 2. Prikaz po gradovima studiranja, studiju, godinama studiranja i spolu

Grad studiranja	Broj ispitanika (N)	Sestrinstvo 2. g.	Sestrinstvo 3 g.	Sestrinstvo ukupno	Primaljstvo 2 g.	Primaljstvo 3 g.	Primaljstvo ukupno
Zagreb	57 M-3 Ž-54	29	28	57	0	0	0
Split	52 M-3 Ž-41	19	11	30	10	12	22
Rijeka	31 M-2 Ž-29	16	12	28	9	6	15
Osijek	13 M-0 Ž-13	2	11	13	0	0	0
Varaždin	11 M-1 Ž-10	6	5	11	0	0	0
Karlovac	11 M-0 Ž-11	5	6	11	0	0	0
Bjelovar	8 M-0 Ž-8	2	5	7	1	0	1
Zadar	5 M-2 Ž-3	1	4	5	0	0	0
Pula	2 M-0 Ž-2	2	0	2	0	0	0
Dubrovnik	1 M-0 Ž-1	0	1	1	0	0	0
Nova gradiška	1 M-0 Ž-1	0	1	1	0	0	0

Iz grafa na slici 3 vidljivo je da najveći broj ispitanika smatra da je cijepljenje najučinkovitija metoda prevencije zaraznih bolesti. Ukupno 85,5 % ispitanika se slaže ili potpuno slaže s tom tvrdnjom. Nije pronađena statistički značajna razlika u stavu s obzirom na mjesto studiranja, vrstu i godinu studija te spol ($p>0.05$).

Cijepljenje je najučinkovitija metoda prevencije zaraznih bolesti.

193 odgovora

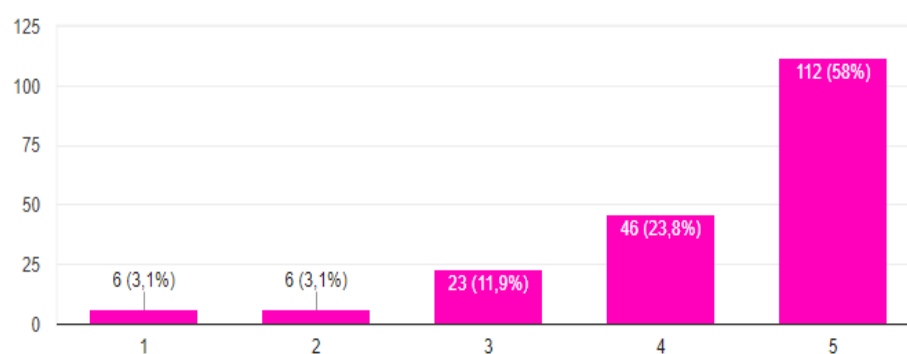

Slika 3. Cijepljenje je najučinkovitija metoda prevencije zaraznih bolesti.

Ukupno 81,8 % ispitanika smatra da eventualni rizici od cijepljenja su zanemarivi u korist samog cijepljenja (Slika 4). Nije pronađena statistički značajna razlika u stavu s obzirom na mjesto studiranja, vrstu i godinu studija te spol ($p>0.05$).

Korist cijepljenja premašuje njegove eventualne rizike.

193 odgovora

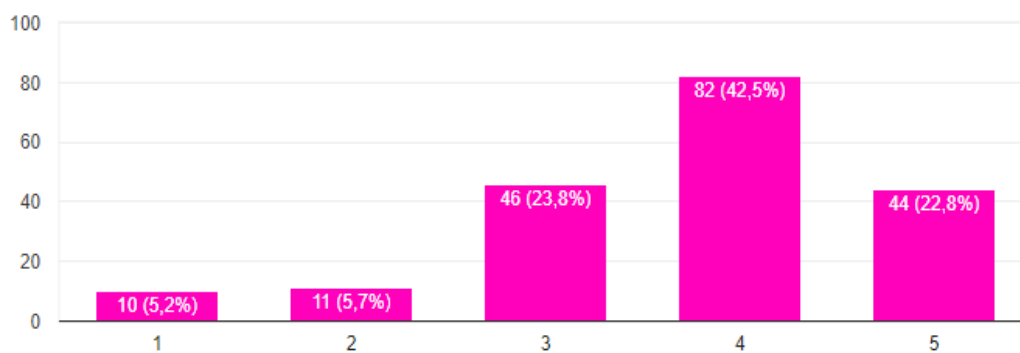

Slika 4. Korist cijepljenja premašuje njegove eventualne rizike

Ukupno 65,3 % ispitanika smatra da su cjepiva sigurna i dobro kontrolirana, dok skoro trećina ispitanika nije sigurna ili ne znaju (Slika 5).

Cjepiva su sigurna i dobro kontrolirana.

193 odgovora

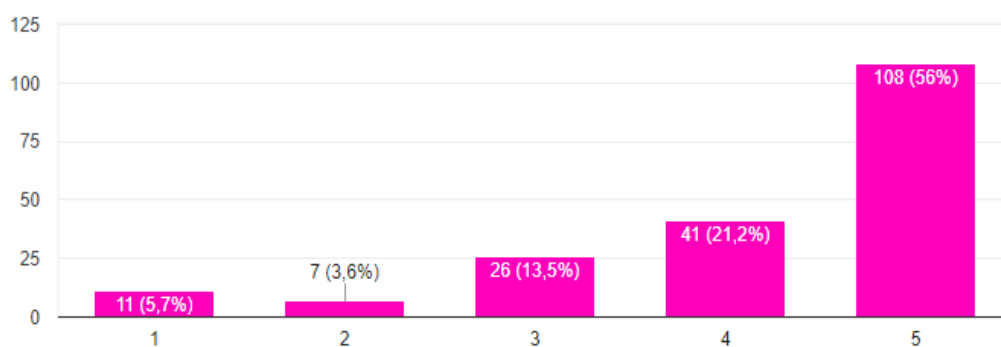

Slika 5. Cjepiva su sigurna i dobro kontrolirana

Ukupno 72,7 % ispitanika smatra da svi zdravstveni djelatnici trebaju promovirati cijepljenje kao najbolju preventivnu mjeru zaštite od zaraznih bolesti (Slika 6). Nije pronađena statistički značajna razlika u stavu s obzirom na mjesto studiranja, vrstu i godinu studija te spol ($p>0.05$).

Svi zdravstveni djelatnici trebaju promovirati cijepljenje.

193 odgovora

Slika 6. Svi zdravstveni djelatnici trebaju promovirati cijepljenje

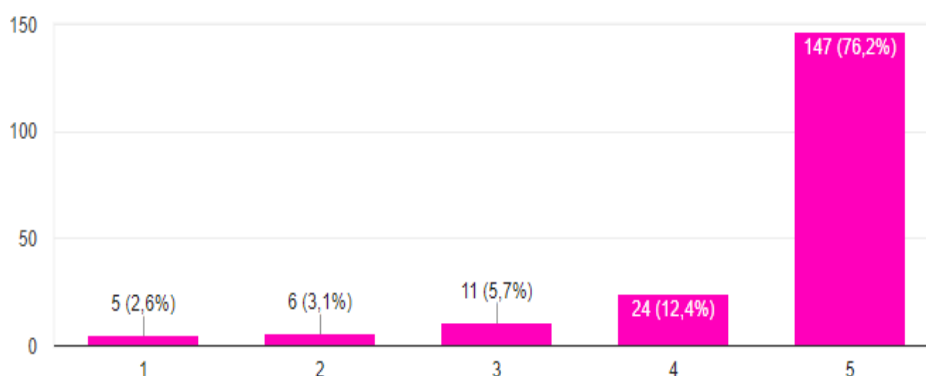
Ukupno 88,6 % ispitanika cijepilo bi svoju djecu po važećem kalendaru cijepjenja, dok se 5,7 % ispitanika izjasnilo da ne bi svoje dijete cijepilo po Kalendaru cijepjenja (Slika 7). Nije pronađena statistički značajna razlika u stavu s obzirom na mjesto studiranja, vrstu i godinu studija ($p>0.05$). Po spolu je pronađena minimalna statistički značajna razlika ($p=0.05$) te bi više ispitanika ženskog spola odbilo cijepiti svoje dijete. Zakonska obveza cijepjenja djece je nužna smatra 85,5 % ispitanika, nema mišljenje o tome ukupno 8,3 % ispitanika, dok 6,2 % ispitanika smatra da ne bi smjela postojati ta zakonska obveza. I u ovom rezultatu pronađena je statistički značajna razlika ($p=0.05$) po spolu.

Djeci koju su roditelji odbili cijepiti bez valjanog razloga treba zabraniti upis u vrtić smatra 71,5 % ispitanika, 12,4 % ispitanika nema stav po tom pitanju, dok se 16,1 % ispitanika ne slaže da bi cijepjenje zdrave djece bez kontraindikacija trebalo biti uvjet za upis u vrtić.

Po mišljenju ispitanika na stav studenata sestinstva i primaljstva o cijepjenju najviše utječe čitanje stručne literature i baza podataka, a zatim predavanja na fakultetu. Najmanji utjecaj imaju TV, časopisi i novine te Internet i društvene mreže.

Svoje dijete cijepio/la bih prema Kalendaru cijepjenja.

193 odgovora

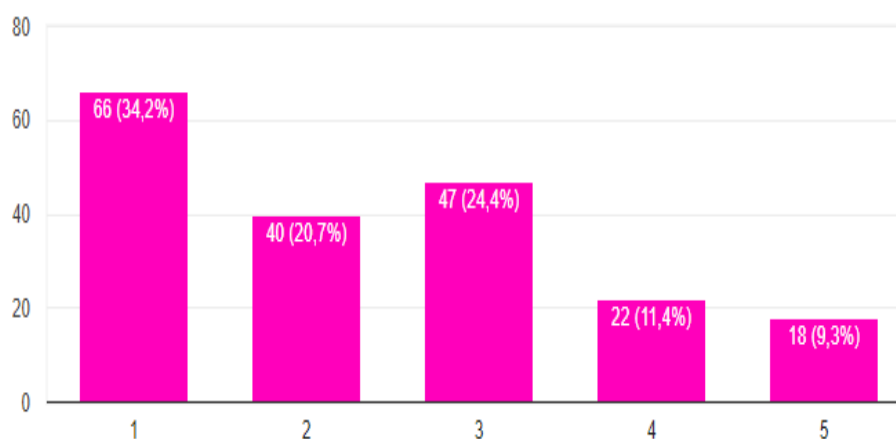
Slika 7. Svoje dijete cijepio/la bih po Kalendaru cijepjenja

Kalendar cijepljenja u Hrvatskoj sadrži i neka nepotrebna cjepiva smatra 20,7 % ispitanika neovisno o mjestu, smjeru i godini studiranja te spolu (Slika 8). Pad pobola od zaraznih bolesti rezultat je isključivo bolje higijene i prehrane, a ne cijepljenja smatra 10,3 % ispitanika, dok 16,6 % ispitanika ne zna dok se 73 % ispitanika ne slaže s tom konstatacijom.

Kalendar cijepljenja u RH sadrži i nepotrebna cjepiva.

193 odgovora

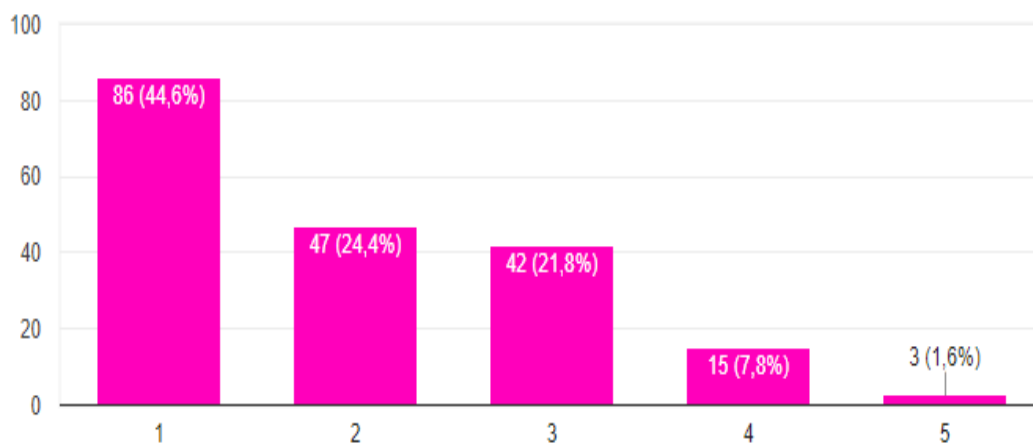

Slika 8. Kalendar cijepljenja u RH sadrži i nepotrebna cjepiva

Cijepljenje je povezano s autizmom smatra 9,4 % ispitanika, dok se s tom tvrdnjom ne slaže 69 % ispitanika (Slika 9). Ukupno 11,4 % ispitanika smatra da cijepljenje pogoduje nastanku alergija i autoimunih bolesti dok se 64,2 % ispitanika potpno ne slaže ili se ne slaže s tom tvrdnjom.

Cijepljenje je povezano s nastankom autizma.

193 odgovora

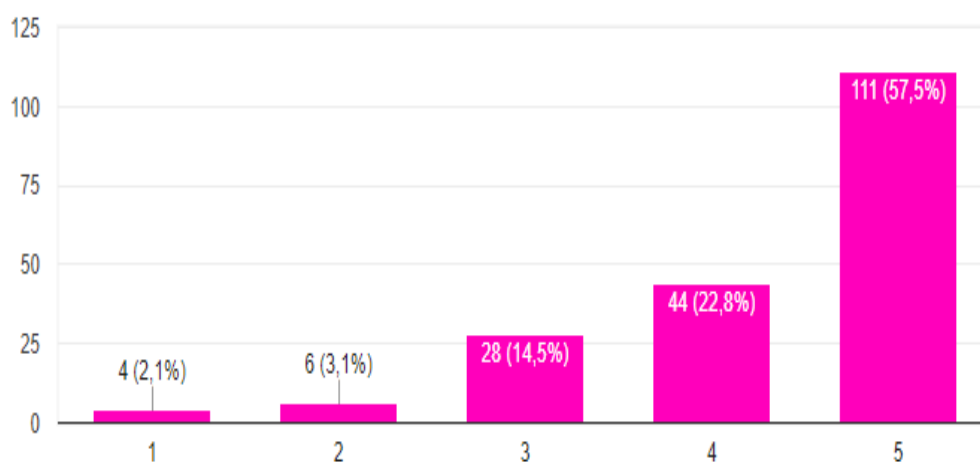

Slika 9. Cijepljenje je povezano s nastankom autizma

Dolazak izbjeglica s nedostatnim podacima o cijepljenju predstavlja zdravstveni rizik smatra 80,3 % ispitanika (Slika 10).

Dolazak izbjeglica s nedostatnim podacima o cijepljenju predstavlja zdravstveni rizik.

193 odgovora

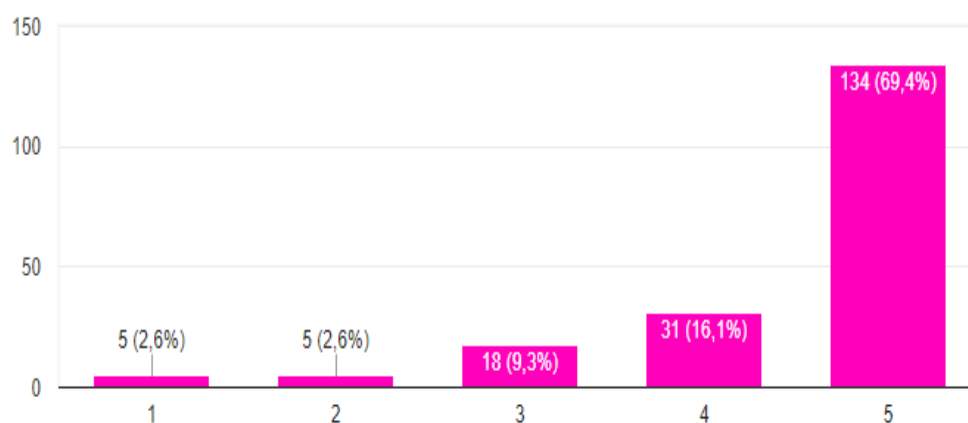

Slika 10. Dolazak izbjeglica s nedostatnim podacima o cijepljenju predstavlja zdravstveni rizik

Edukacija populacije o koristima cijepljenja smanjila bi otpor ljudi i negativni stav prema cijepljenju smatra 85,8 % ispitanika (Slika 11).

Edukacija ljudi o koristima cijepljenja smanjila bi utjecaj pokreta protiv cijepljenja.

193 odgovora

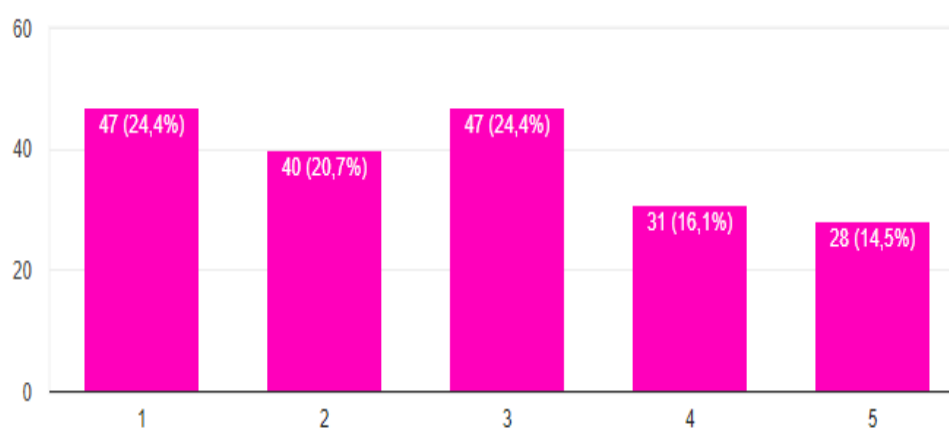

Slika 11. Edukacija ljudi o koristima cijepljenja smanjila bi utjecaj pokreta protiv cijepljenja

Gotovo polovica ispitanika (45,1 %) smatra da tema cijepljenja nije dovoljno zastupljena u nastavnim sadržajima (Slika 12).

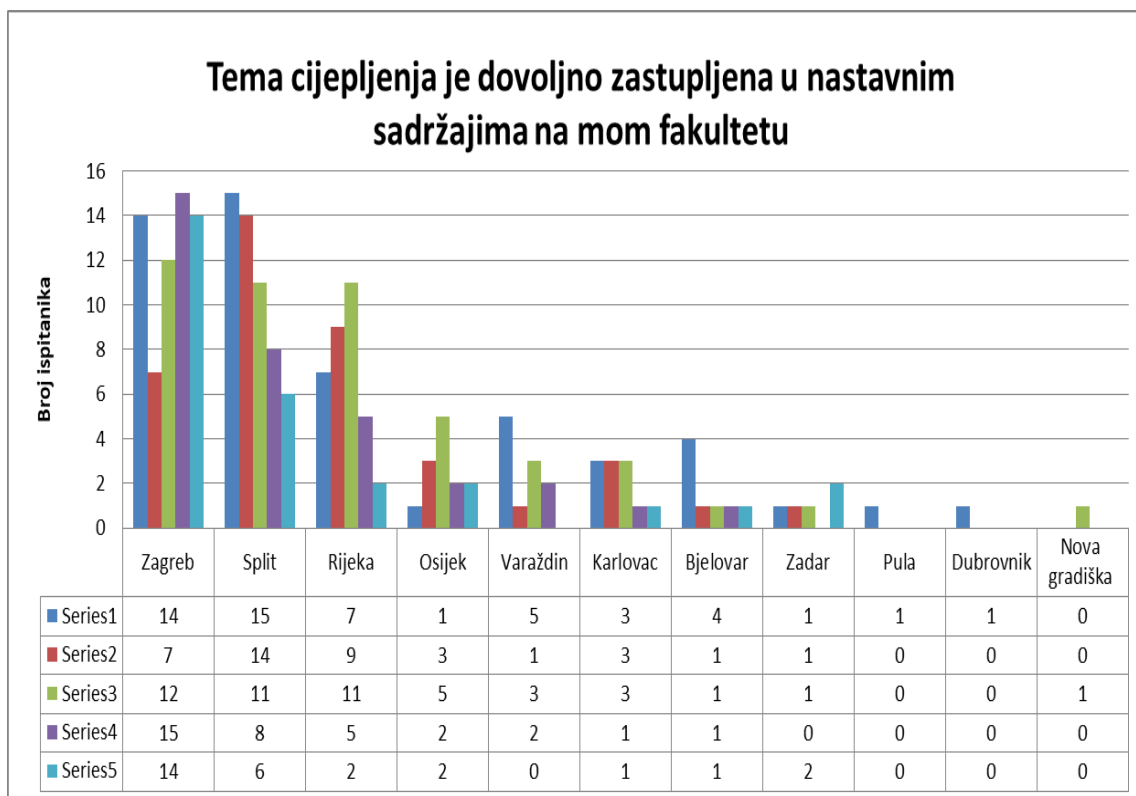
Tema cijepljenja je dovoljno zastupljena u nastavnim sadržajima na mom fakultetu.

193 odgovora

Slika 12. Tema cijepljenja je dovoljno zastupljena u nastavnim sadržajima na mom fakultetu

Iz rezultata je vidljivo da najveći broj ispitanika (M-5,33) nema stav o zastupljenosti same teme cijepjenja u nastavnim tekstovima, zatim ih se uopće ne slažu da je tema dovoljno zastupljena (M-5,2), ne slaže se (M-4,87), dok ih se najmanji broj slaže (M-4,85), odnosno slaže se u potpunosti (M-4). Kada gledamo po gradovima studiranja, vidljivo je da su najnezadovoljniji studenti iz Bjelovara (50 %) i Varaždina (46 %) sa zastupljenosti same teme u nastavi, dok su najzadovoljniji studenti iz Zadra (40 %) i Zagreba (24 %, odnosno 23 %). Nije pronađena statistički značajna razlika ovisno o gradu studiranja. Pula, Dubrovnik i Nova gradiška nisu statistički obrađivani zbog malog uzorka ispitanika (N-1).

Slika 13. Zastupljenost teme cijepjenja u nastavnim tekstovima po mjestu studiranja

Legenda: Series 1 – Uopće se ne slažem

Series 2 – Ne slažem se

Series 3 – Ne znam

Series 4 – Slažem se

Series 5 – Slažem se u potpunosti

5. RASPRAVA

Pozitivni stavovi studenata sestriinstva i primaljstva o cijepljenju izuzetno su važna karika u prevenciji zaraznih bolesti, a pogoto u jeku aktualnih događanja i rastućeg pokreta otpora protiv cijepljenja u Europi i Hrvatskoj. To se posebno odnosi na cijepljenje djece kao najugroženije skupine po pitanju zaraznih bolesti. Medicinsko osoblje ima važnu ulogu u edukaciji pučanstva, a edukacija zdravstvenih djelatnika je temeljni element u postizanju visokih cijepnih obuhvata, s čime se bori većina zemalja u Europi (9).

Pokreti cijepljenja doveli su do pada procijepljenosti za mnoge bolesti u proteklih 10 godina. Najbolji primjer za to je pad cijepnog obuhvata MMR cijepiva. Procijepljenost u Hrvatskoj u 2016. godini iznosila je 90 % u odnosu na 98 % iz 2008. godine, od kada se bilježi kontinuirani pad. Smanjenje cijepnih obuhvata rezultiralo je epidemijama ospica u 2015. godini, pa je tako u Hrvatskoj 2015. godine zabilježeno 206 slučajeva ospica (10), a svjedoci smo i javljanja sporadičnih slučajeva ospica u 2018. godini. U Hrvatskoj su vidljive regionalne razlike u procijepljenosti, a posebno je niska procijepljenost zabilježena u Splitsko - dalmatinskoj županiji (70 %) i Dubrovačko - neretvanskoj županiji (64 %) (11).

Rezultati ovog istraživanja pokazali su pozitivne stavove i homogenu potporu cijepljenja u svim promatranim skupinama. Rezultati sličnog istraživanja provedenog među studentima medicina na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu iz 2017. godine, također su pokazala pozitivan stav o cijepljenju (12). Ukupno 85,5 % ispitanika se slaže ili se potpuno slaže sa tvrdnjom da je cijepljenje najučinkovitija metoda prevencije zaraznih bolesti te nije pronađena statistički značajna razlika u stavu s obzirom na mjesto, vrstu i godinu studiranja te spol. Također, 81,8 % ispitanika smatra da su eventualni rizici od cijepljenja zanemarivi u korist samog cijepljenja. Značajan je podatak da ukupno 65,3 % ispitanika smatra da su cjepiva sigurna i dobro kontrolirana, dok skoro trećina nije sigurna ili ne znaju. Ukupno 72,7 % ispitanika smatra da svi zdravstveni djelatnici trebaju promovirati cijepljenje kao najbolju preventivnu mjeru zaštite od zaraznih bolesti. Najbolji dokaz pozitivnog stava o cijepljenju je činjenica da bi ukupno 88,6 % ispitanika cijepilo svoju djecu po važećem Kalendaru cijepljenja. Usporedbe radi, prema već spomenutom istraživanju provedenom

među studentima medicine (12), čak 97,7 % studenata medicine bi redovito cijepilo svoje dijete po Kalendaru cijepjenja. Također, prema istraživanju provedenom 2016. godine u Republici Hrvatskoj (13), 69,9 % od 1000 ispitanika iz opće populacije navelo je da bi cijepili svoje dijete po Kalendaru cijepjenja, dok bi ostali odbili pojedina ili sva cjepiva, što dodatno potecira prikazane pozitivne stavove studenata sestinstva i primaljstva te medicine.

Mnogi prijedori oko formiranja programa cijepjenja vode se zbog zakonodavnih okvira i regulacije provođenja cijepjenja pri čemu se znanstveno - medicinski aspekti stavljaju u drugi plan. Pokreti protiv cijepjenja često djeluju pod krinkom borca za ljudska prava i zagovaratelja slobode pa je u fokusu rasprava o potrebi zakonske obaveze cijepjenja djece. Rezultati provedenog istraživanja pokazuju da 85,5 % ispitanika smara da je zakonska obaveza cijepjenja nužna. Po Programu zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima, upis djeteta u vrtić u Republici Hrvatskoj uvjetovan je urednim cijepljenjem. Da se djeci koju su roditelji odbili cijepiti bez valjanog razloga, treba zabraniti upis u vrtić, smatra 71,5 % ispitanika.

Uz provođenje programa cijepjenja povezuje se izbjeglička kriza koja je započela građanskim ratom u Siriji, a kulminirala masovnim prilivom izbjeglica u europske zemlje. Većina izbjeglica dolazi iz nerazvijenih afričkih i azijskih zemalja, a velik broj iz Pakistana i Afganistana u kojima još postoje endemska žarišta poliomijelitisa. Ti ljudi često bježe iz ratom pogođenih područja gdje je došlo do prekida regularnog provođenja programa cijepjenja ili siromašnih zemalja s vrlo niskim higijenskim standardom. Dolazak velikog broja izbjeglica predstavlja poseban izazov za zdravstveni sustav zemalja u koje dolaze (14). Prema rezultatima provedenog istraživanja, 80, 3% ispitanika smatra da dolazak izbjeglica predstavlja zdravstveni rizik, zbog nedostatnih podataka o cijepljenju. Usporedbe radi, prema istraživanju provedenog među studentima medicine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu iz 2017. godine, 88,5 % ispitanika smatra da dolazak izbjeglica predstavlja rizik, i to su većinom studenti na hrvatskom jeziku i žene sklonije tom stavu (12).

Cijepjenje je u zadnjih desetak godina postalo iznimno aktualna tema zbog porasta broja ljudi koji mu se protive, iako sami nemaju primjerene argumente. Globalizacija i sveprisutnost masovnih medija i društvenih mreža u 21. stoljeću

zasigurno je omogućila veliki napredak u mnogim djelatnostima, pa tako i u znanosti. Međutim, korištenje neprovjerenih izvora i nekritički pristup interpretaciji tih podataka, često dovodi do zablude i stvaranja atmosfere straha u društvu. Upravo to se dogodilo s primjenom cjepiva koja su neopravdano povezana s raznim stanjima i bolestima poput autizma, alergija ili autoimunih bolesti. U provedenom istraživanju, 9,4 % ispitanika smatra da je cijepljenje povezano s autizmom, dok se s tom tvrdnjom ne slaže 69 % ispitanika. Ukupno 11,4 % ispitanika smatra da cijepljenje pogoduje nastanku alergije i autoimunih bolesti, dok se 64,2 % ne slaže s tom tvrdnjom. Čak 85,8 % ispitanika smatra da bi edukacija populacije o koristima cijepljenja smanjila otpor ljudi i negativan stav prema cijepljenju.

Gotovo polovica ispitanika (45,1 %) smatra da tema cijepljenja nije dovoljno zastupljena u nastavnim sadržajima. Gledajući po gradovima studiranja, vidljivo je da su najnezadovoljniji studenti iz Bjelovara i Varaždina sa zastupljenosti same teme cijepljenja u nastavi, dok su najzadovoljniji studenti iz Zadra i Zagreba. Izvor informacija važna su stavka u okviru svake edukacije, a kvaliteta znanja direktno ovisi o pouzdanosti i provjerenosti tih izvora. Rezultati istraživanja pokazali su da na stav studenata sestrinstva i primaljstva o cijepljenju djece najviše utječe čitanje stručne literature i baza podataka, zatim predavanje na fakultetu. Najmanji utjecaj ima TV, časopisi i novine, te Internet i društvene mreže.

6. ZAKLJUČAK

1. Ukupno 85,5 % ispitanika se slaže ili potpuno se slaže s tvrdnjom da je cijepljenje najučinkovitija metoda prevencije zaraznih bolesti.
2. Ukupno 81,8 % ispitanika smatra da eventualni rizici od cijepljenja su zanemarivi u korist samog cijepljenja
3. Ukupno 72,7 % ispitanika smatra da svi zdravstveni djelatnici trebaju promovirati cijepljenje kao najbolju preventivnu mjeru zaštite od zaraznih bolesti
4. Ukupno 88,6 % ispitanika cijepilo bi svoju djecu po važećem kalendaru cijepljenja.
5. Zakonska obveza cijepljenja djece je nužna smatra 85,5 % ispitanika.
6. Djeci koju su roditelji odbili cijepiti bez valjanog razloga treba zabraniti upis u vrtić smatra 71,5 % ispitanika.
7. Po mišljenju ispitanika na stav studenata sestrinstva i primaljstva o cijepljenju najviše utječe čitanje stručne literature i baza podataka, a zatim predavanja na fakultetu. Najmanji utjecaj imaju TV, časopisi i novine te Internet i društvene mreže.
8. Edukacija populacije o koristima cijepljenja smanjila bi otpor ljudi i negativni stav prema cijepljenju smatra 85,8 % ispitanika.

Hipoteza istraživanja: Studenti sestrinstva i primaljstva imati će pozitivne stavove prema cijepljenju djece u više od 85 % slučajeva neovisno o mjestu studiranja, pokazala se točnom jer 85,5 % ispitanika smatra da je cijepljenje najučinkovitija metoda prevencije zaraznih bolesti te bi 88,6 % ispitanika cijepilo bi svoju djecu po važećem kalendaru cijepljenja.

Rezultati ukazuju da najveći broj ispitanika nema stav o zastupljenosti same teme cijepljenja u nastavnim tekstovima, zatim ih se ne slažu da je tema dovoljno

zastupljena, a smatraju da bi edukacija populacije o koristima cijepljenja smanjila otpor ljudi i negativni stav prema cijepljenju te je nužno revidirati nastavne planove i veći naglasak staviti na samu temu cijepljenja kao i na prednosti koje se cijepljenjem postižu za cijelu populaciju. Ukupno 72,7 % ispitanika smatra da svi zdravstveni djelatnici trebaju promovirati cijepljenje kao najbolju preventivnu mjeru zaštite od zaraznih bolesti, a to mogu samo ako su oni dobro educirani po tom pitanju. Provođenje zdravstvenog odgoja je vitalna funkcija sestinstva i primaljstva te bi kroz formalnu edukaciju budućih prvostupnika/ca sestinstva i primaljstva, a kasnije i kroz cjeloživotnu edukaciju trebalo pružiti izvrsnu edukaciju o cijepljenju kao prevenciji zaraznih bolesti te na taj način osigurati prosvjećivanje i zdravstveni odgoj populacije temeljeno na dokazima, a ne laičko interpretiranje članaka, osobnih iskustava te neprovjerenih informacija.

7. LITERATURA

1. Lakošelja D. Cjepiva i cijepljenje. Stoljetna ljudska težnja. Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko goranske županije, Rijeka. Dostupno na : <http://www.zzjzpgz.hr/nzl/98/prevencijazb.htm> (Pristupljeno: 1.6.2018.)
2. Hrvatsko epidemiološko društvo i Hrvatsko imunološko društvo. Priopćenje predstavnika Hrvatskog epidemiološkog društva i Hrvatskog imunološkog društva Hrvatskog liječničkog zbora o sigurnosti i značaju cijepljenja. HALMED. Agencija za lijekove i medicinske proizvode. Zagreb, 2012. Dostupno na : http://www.halmed.hr/fdsak3jnFsk1Kfa/novosti/Cijepljenje_HED_HID.pdf (Pristupljeno: 1.6.2018.)
3. MSD priručnik dijagnostike i terapije. Infektologija. Placebo d.o.o. Split, 2014. Dostupno na : <http://www.msd-prirucnici.placebo.hr/msd-prirucnik/infektologija> (Pristupljeno: 1.6.2018.)
4. Lakić M, Dabelić P. Cijepljenje pitanja i odgovori. Brošura za roditelje. Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko – neretvanske županije. Dubrovnik, DES Split, 2014. Dostupno na: [Cijepljenje-pitanja-i-odgovori-press.PDF](#) (Pristupljeno: 1.6.2018.)
5. Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/07) (NN 113/08)
6. Pravilnik o načinu provođenja imunizacije, seroprofilakse i kemoprofilakse protiv zaraznih bolesti (NN 103/13).
7. Ministarstvo zdravstva RH. Trogodišnji program obveznog cijepljenja za razdoblje od 2016. do 2018. g. Dostupno na: <http://cijepljenje.info/wp-content/uploads/2014/12/01-Trogodisnji-program-obveznog-cijepljenja-2016.-2018..pdf> (Pristupljeno: 1.6.2018.)

8. Lakić M, Dabelić P. Cijepljenje istine i zablude. Brošura za zdravstvene radnike. Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko – neretvanske županije. Dubrovnik, DES Split, 2014. Dostupno na: [Cijepljenje-istine-i-zablude-press%20\(2\).PDF](#) (Pristupljeno: 1.6.2018.)
9. Bralić I. Cjepljenje: najuspješniji preventivni program – Paediatr Croat. 2016;60(1): 152.-9.
10. World Health Organization. Vaccine-preventable diseases: monitoring system 2017 global summary. Ženeva: WHO; 2017. Dostupno na: http://apps.who.int/immunization_monitoring/globalsummary/timeseries/tsincidencediphtheria.html (Pristupljeno: 1.6.2018.)
11. Stevanović R, Capak K. Hrvatski zdravstveno - statistički ljetopis za 2016. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 2017. Dostupno na: https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2018/05/Ljetopis_2016_IX.pdf (Pristupljeno: 1.6.2018.)
12. Čelan A. Stavovi i znanja studenata medicine o cijepljenju djece. Diplomski rad, Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu. Split, 2017.
13. Repalust A, Šević S, Rihtar S, Štulhofer A. Childhood vaccine refusal and hesitancy intentions in Croatia: insights from a population based study. Psychol Health Med. 2016;21:1.-11.
14. Mipatrini D, Stefanelli P, Severoni S, Rezza G. Vaccinations in migrants and refugees: a challenge for European health systems, a systematic review of current scientific evidence. Pathog Glob Health. 2017;111(2):59.-68.

8. SAŽETAK

Uvod: Cijepljenje je najveći medicinski uspjeh 20. stoljeća i njime je spašeno više života nego bilo kojom drugom medicinskom intervencijom. Javnozdravstveni programi masovnog cijepljenja doveli su do kontrole zaraznih bolesti protiv kojih se cjepi.

Cilj: Utvrditi stavove studenata sestrinstva i primaljstva u Hrvatskoj o cijepljenju djece.

Hipoteza: Studenti sestrinstva i primaljstva imati će pozitivne stavove prema cijepljenju djece u više od 85 % slučajeva neovisno o mjestu studiranja.

Uzorak: Istraživanje je provedeno na studentima druge i treće godine sestrinstva i primaljstva u Republici Hrvatskoj online anketom u lipnju i srpnju 2018. godine. U istraživanju su sudjelovala 193 ispitanika i to 34 studentice primaljstva i 153 studenta sestrinstva. Sudjelovanje je bilo potpuno dobrovoljno i anonimno.

Metoda istraživanja: Upitnik se sastojao od 19 pitanja. Četiri pitanja su se odnosila na demografske podatke, petnaest pitanja su se odnosila na stavove studenata prema cijepljenju, a ispitanici su ih označavali na Likertovoj ljestvici s ocjenama od 1 do 5. Online upitnik je podijeljen na društvenoj platformi Facebook.com i to na stranicama Alumnijs Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija, Hrvatske komore primalja i Inicijativa medicinskih sestara-medicinskih tehničara. Također, upitnik je dijeljen na privatnim profilima te slan putem društvenih aplikacija WhatsApp i Viber.

Statistička obrada: Prikupljeni podatci iz upitnika uneseni su u Microsoft Excel tablice prema unaprijed pripremljenom kodnom planu. Za obradu je korištena deskriptivna statistika. Za utvrđivanje statističke značajnosti korišten je t-test.

Rezultati: Ukupno 85,5 % ispitanika se slaže ili potpuno se slaže s tvrdnjom da je cijepljenje najučinkovitija metoda prevencije zaraznih bolesti. Ukupno 81,8 % ispitanika smatra da eventualni rizici od cijepljenja su zanemarivi u korist samog cijepljenja. Ukupno 72,7 % ispitanika smatra da svi zdravstveni djelatnici trebaju promovirati cijepljenje kao najbolju preventivnu mjeru zaštite od zaraznih bolesti. Ukupno 88,6 % ispitanika cijepilo bi svoju djecu po važećem kalendaru cijepljenja. Zakonska obveza cijepljenja djece je nužna smatra 85,5 % ispitanika. Djeci koju su roditelji odbili cijepiti bez valjanog razloga treba zabraniti upis u vrtić smatra 71,5 %

ispitanika. Edukacija populacije o koristima cijepljenja smanjila bi otpor ljudi i negativni stav prema cijepljenju smatra 85,8 % ispitanika.

Zaključak: Studenti sestrinstva i primaljstva imaju pozitivne stavove prema cijepljenju djece (85,5 %) te bi 88,6 % ispitanika cijepilo bi svoju djecu po važećem kalendaru cijepljenja. Rezultati ukazuju da najveći broj ispitanika nema stav o zastupljenosti same teme cijepljenja u nastavnim tekstovima, zatim ih se ne slažu da je tema dovoljno zastupljena, a smatraju da bi edukacija populacije o koristima cijepljenja smanjila otpor ljudi i negativni stav prema cijepljenju te je nužno revidirati nastavne planove i veći naglasak staviti na samu temu cijepljenja i prednosti koje se postižu za cijelu populaciju. Provođenje zdravstvenog odgoja je vitalna funkcija sestrinstva i primaljstva te bi kroz formalnu edukaciju budućih prvostupnika/ca sestrinstva i primaljstva, a kasnije i kroz cjeloživotnu edukaciju trebalo pružiti izvrsnu edukaciju o cijepljenju kao prevenciji zaraznih bolesti te na taj način osigurati prosvjećivanje i zdravstveni odgoj populacije temeljeno na dokazima.

9. SUMMARY

Introduction: Vaccination is the most prominent medical success of the 20th century, saving more lives than any other form of medical intervention. Public health programs of mass vaccination have marked an improvement in disease prevention and control.

Aim: to determine Nursing and Midwifery students' stance on childhood vaccination.

Hypothesis: Over 85% of Nursing and Midwifery students will hold a positive attitude towards childhood vaccination, regardless of place of study.

Sample: Research participants are second and third year Nursery and Midwifery students in Croatia. Research was conducted through an online survey in June and July of 2018. A hundred and ninety-three participants include thirty-four Midwifery students and a hundred and fifty-three Nursery students. Participation is entirely voluntary and anonymous.

Research method: Online survey numbering nineteen questions contained four questions concerning demographic information, and fifteen questions regarding students' opinions on vaccination. Participants were asked to offer their answers using a Likert scale ranging from 1 to 5. The survey was shared on social media websites such as facebook.com, via websites of the Alumni from the University department of Health Studies, Croatian Chamber of Midwives, and the Nurse and Medical Technician Initiative. This survey was also shared on private online profiles, as well as through social mobile applications Whatsapp and Viber.

Statistical analysis: Data collected through the online questionnaire was imported into a Microsoft Excel document according to a code plan previously prepared. Descriptive statistics were used for data analysis. To determine statistical significance, a t-test was used.

Results: A total of 85.5% of participants agree or strongly agree with a statement that says vaccination is the most efficient method of disease prevention. 81.8% of participants consider potential risks negligible overall. 72.7% thinks that all health professionals should promote vaccination as the optimal preventive measure to protect against infectious diseases. 88.6% would have their children vaccinated according to the vaccination schedule. 85.5% of all participants deem a legal obligation to vaccinate children necessary. Children whose parents refused to have them vaccinated without

valid reason should not be allowed kindergarten enrollment, according to 71.5% of participants, while 85.8% thinks that educating the public about the benefits of vaccination would reduce the reluctance and negative attitude towards vaccination.

Conclusion: Nursery and Midwifery students hold positive opinions on childhood vaccination (85.5%). 88.6% of students questioned would vaccinate their children according to schedule. Results show that the majority of participants hold no opinion on the representation of the subject in textbooks; those who strongly disagree that the subject is represented enough number M-5.2, believing that educating the public about benefits of vaccination would reduce the number of people holding negative opinions on the subject. Participants deem it necessary to revise the curriculum and to add emphasis on the subject of vaccination and its benefits for the entire population. Health education is a vital function of both nursery and midwifery, therefore in formal education of future students as well as in lifelong education after graduation, it is highly necessary that thorough education on vaccination be implemented. This way, we would have public health education and enlightenment that are based on actual proof.

10. ŽIVOTOPIS

Osobni podaci

Ime i prezime   Ivana Bočina
Adresa   Doverska 35, 21000 Split
E-mail   ivana.boch@gmail.com
Datum rođenja   21. kolovoza.1995. godine

Obrazovanje

2002. – 2010. - Osnovna škola Mertojak, Split
2010. – 2014. - Zdravstvena škola Split; fizioterapeutska tehničarka
2014. - 2018 - Preddiplomski studij sestrinstva, Sveučilišni odjel zdravstvenih studija

Dodatne informacije

Poznavanje rada na računalu u MS Officu.

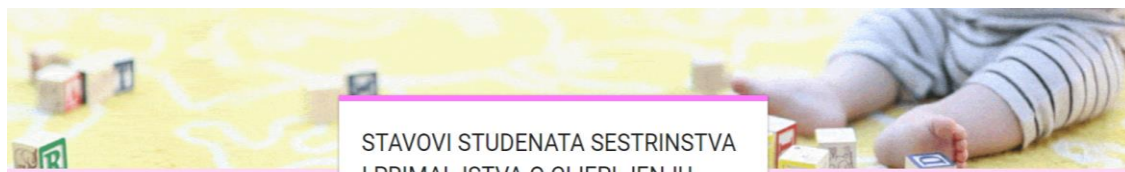
Poznavanje engleskog jezika u govoru i pismu.

Vozačka dozvola B kategorije.

Volonter Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija.

Član “Alumni” udruge studenata Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu.

Prilog 1.

STAVOVI STUDENATA SESTRINSTVA I PRIMALJSTVA O CIJEPLJENJU DJECE

Poštovani studenti sestrinstva i primaljstva,

Zahvaljujem vam na sudjelovanju u istraživanju na temu "Stavovi studenata sestrinstva i primaljstva o cijepljenju djece" u svrhu pisanja završnog rada na Prodiplomskom studiju sestrinstva. Ispred vas je upitnik. Te vas molim da iskreno odgovorite.

Samo sudjelovanje u istraživanju je potpuno dobrovoljno i anonimno, a sudjelovati mogu studenti druge i treće godine studija sestrinstva i primaljstva.

Zahvaljujem,
Ivana Bočina, studentica

*Obavezno

Spol *

Muški

Ženski

Studij *

Sestrinstvo

Primaljstvo

Grad studiranja *

Dubrovnik

Split

Šibenik

Zadar

Karlovac

Rijeka

Zagreb

Varaždin

Osijek

Bjelovar

Ostalo: _____

Godina studiranja *

Druga

Treća

Cijepljenje je najučinkovitija metoda prevencije zaraznih bolesti. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Korist cijepljenja premašuje njegove eventualne rizike. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Cjepiva su sigurna i dobro kontrolirana. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Svi zdravstveni djelatnici trebaju promovirati cijepljenje. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Svoje dijete cijepio/la bih prema Kalendaru cijepljenja. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Kalendar cijepljenja u RH sadrži i nepotrebna cjepiva. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Pad pobola od zaraznih bolesti rezultat je isključivo bolje higijene i prehrane, a ne cijepljenja. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Cijepljenje je povezano s nastankom autizma. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Cijepljenje pogoduje nastanku alergija i autoimunih bolesti. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Dolazak izbjeglica s nedostatnim podacima o cijepljenju predstavlja zdravstveni rizik. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Zakonska obveza cijepljenja djece je nužna. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Djeci koju su roditelji odbili cijepiti bez valjanog razloga treba zabraniti upis u vrtić. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Edukacija ljudi o koristima cijepljenja smanjila bi utjecaj pokreta protiv cijepljenja. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Tema cijepljenja je dovoljno zastupljena u nastavnim sadržajima na mom fakultetu. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Što po Vašem mišljenju najviše utječe na stav studenata sestrištva i primaljstva o cijepljenju (1 - nimalo, 5- presudno): *

	1	2	3	4	5
predavanja na fakultetu	☐	☐	☐	☐	☐
stručna literatura i baze znanstvenih podataka	☐	☐	☐	☐	☐
TV, časopisi, novine	☐	☐	☐	☐	☐
Internet i društvene mreže	☐	☐	☐	☐	☐
osobno iskustvo	☐	☐	☐	☐	☐

PODNEŠI

Nikada ne šaljite zaporku putem Google obrazaca.

Google nije izradio niti podržava ovaj sadržaj. Prijava zloupotrebe - Uvjeti pružanja usluge - Dodatni uvjeti

Google Obrasci